

pedagogy of the eastern slavs (XIX – XX centuries)]. Muscat.

4. Okolnycha, T. V. (2017). *Rozvytok ukrayins'koyi etnografii u KHIKH stolitti ta yiyi znachennya u yuvchenni dytyachoho svitu skhidnykh slov'yan*. [The development of Ukrainian ethnography in the nineteenth century and its importance in the study of the eastern slavs' child world]. Dubai.

5. Prof, V., Kowalewsky, M. (1890). *Mariyazh sered rannikh slov'yan*. [Mariage among the early slavs]. London.

6. Worobec, C. D. (1990). *Spokusnytsya chy diva? Nestandardne seksual'ne stanovyshche zhinky v postintsypatsiyi ukrayins'koho selyans'koho suspil'stva* [Temptress or virgin? The precarious sexual position of women in postemancipation Ukrainian peasant society].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ОКОЛЬНИЧА Тетяна Володимирівна – доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: дослідження історико-педагогічних процесів України.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

OKOLNYCHA Tetiana Vladimirovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy and Management of Education of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: research of the historical and pedagogical processes of Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 05.12.2019 р.

УДК 378.1+338.434

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-186-44-49

ПАНЧЕНКО Володимир Анатолійович –

доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4927-0330>

e-mail: op_panchenko@ukr.net

**СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ ТА КАДРОВА БЕЗПЕКА
ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Стан ринку освітніх послуг України сьогодні характеризується значною конкуренцією. За таких умов гостро постає питання пошуку нових дієвих інструментів для оцінювання якості освіти.

Необхідність проведення реформування вітчизняної системи вищої освіти України, а також її вдосконалення й підвищення рівня якості надання освітніх послуг є нагальною проблемою, яка значною мірою обумовлена процесами Європейської інтеграції та Болонським процесом. Такі тенденції потребують докорінних соціально-економічних змін, суттєвого переосмислення засад контролю та оцінювання якості освіти.

Ще одним болючим питанням для освітньої галузі є кадрова безпека навчального закладу, оскільки за всі роки незалежності України досі залишається негативна тенденція відтоку науково-педагогічних кадрів. Таке явище передусім пов'язано через: низьку оплату праці вчених; дорогі ресурси і витратні матеріали для проведення досліджень; слабку фінансову

підтримку з боку держави освіти та науково-технічних розробок; труднощі при комерціалізації інновацій; бюрократію при захисті дисертацій, отриманні патентів та грантів, здобутті вчених звань; застарілу матеріально-технічну базу більшості ВНЗ для проведення наукових пошуків і експериментів, відсутність автономії закладів освіти.

Кадрова безпека освітнього закладу є різновидом економічної безпеки, який полягає у забезпеченні стабільного функціонування організації незалежно від людських суб'єктивних або об'єктивних чинників. Основним завданням кадрової безпеки є усунення ризику негативної дії науково-педагогічного, службового і технічного персоналу на загальний стан навчального закладу.

Дослідження питань кадрової безпеки є важливими як на рівні організацій, що дозволить визначити ключові проблеми та визначити перспективи розвитку їх кадрової політики, так і на рівнях галузі чи держави, оскільки вирішення даної проблеми потребує

розробки та реалізації зваженої державної політики у сфері освіти і науки, щодо розвитку ринку праці в Україні. Наявність працьовитого, компетентного, ініціативного, креативного персоналу стає головним ресурсом для будь-якої організації, а тому завдання управління кадровою безпекою набувають особливого значення під час реформ.

Отже, актуальність проблем удосконалення управління якістю освіти та кадрова безпека вищого навчального закладу зумовлює подальший пошук їх розв'язання в умовах реформування системи освіти України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Управління якістю вищої освіти висвітлено в працях таких вітчизняних науковців: В. Волошина, В. Вікторова, С. Зайця, В. Кременя, М. Згуровського, О. Родіонова та інших.

Зауважимо, що теорія і практика управління якістю освіти в Україні знаходиться на стадії становлення та розвитку.

Теоретичні засади кадрової безпеки організацій та підприємств представлено в працях вітчизняних і зарубіжних авторів, зокрема таких як: Д. Артеменко, З. Васильченко, П. Гайдучкий, В. Геєць, О. Захаров, Г. Івашченко, С. Кавун, М. Камлик, Т. Клебанова, Г. Козаченко, М. Копитко, І. Мігус, Т. Момот, С. Сідак, О. Черняк та інших.

Аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних авторів дав підстави стверджувати, що досить часто забезпечення економічної безпеки підприємств ототожнюють з протистоянням впливу різноманітних загроз, а також із захистом від різноманітних економічних злочинів (крадіжки, шахрайство, підробки, підпали, несумлінна конкуренція й промислове шпигунство, інформаційна безпека тощо), але це поняття набагато ширше і потребує досконалого вивчення.

Все це потребує подальшого вивчення та розв'язання проблем удосконалення управління якістю освіти та кадрової безпеки ВНЗ в умовах реформ.

Мета статті – охарактеризувати вимоги до системи управління якістю освіти та заходи із кадрової безпеки навчального закладу в умовах реформування галузі освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Якість вищої освіти традиційно пов'язується із змістом і формою навчально-виховного процесу, умов навчання студентів та умов роботи професорсько-викладацького

складу. Зміст навчального процесу у ВНЗ, як правило, ґрунтується на кваліфікації і досвіді викладачів та наявній матеріально-технічній базі.

Якість освіти визначається як «інтегральна характеристика системи освіти, що відображає ступінь відповідності реальних досягнутих освітніх результатів нормативним вимогам, соціальним та особистим очікуванням» [2, с. 6].

На думку Н. Селезньової, управління якістю вищої освіти – це вплив на процеси становлення, забезпечення, підтримки розвитку якості у відношенні до всіх об'єктів і процесів у вищій освіті з боку суб'єкта управління та організація ним зворотного зв'язку відповідно до встановлених цілей, норм, стандартів.

Відповідно до міжнародних стандартів ISO серії 9000 якість – це сукупність характеристик об'єкту, що відносяться до його здатності задовольняти встановлені та передбачувані потреби.

Дослідивши різні тлумачення концепції якості вищої освіти в науковій літературі, ми можемо виокремити її головні складові:

- 1) наявність громадянських, побутових та професійних компетенцій особистості;
- 2) відповідність досягнутих освітніх результатів встановленим цілям або державним стандартам;
- 3) відповідність освіти очікуванням і потребам особистості та суспільства.

Якість вищої освіти сучасні науковці [1; 2; 4; 6] тлумачать як сукупність характеристик кінцевих результатів освітнього процесу студента у ВНЗ, які визначають послідовне, ефективне формування його фахової компетентності, професійної свідомості, організаційної культури, здатності до самоосвіти та розвитку особистості.

Висунення проблеми якості на перший план визначається низкою об'єктивних чинників:

- по-перше, від якості людських ресурсів залежить рівень розвитку країни і її глобальної економічної конкурентоспроможності;
- по-друге, якість освіти набуває все більшого значення для забезпечення конкурентоспроможності випускників вищої школи на ринку праці;
- по-третє, специфіка управління якістю освіти полягає в тому, що управління діяльністю людини, яка є об'єктом педагогічного впливу, здійснюється через її психічну діяльність, внаслідок чого у навчанні є певний рівень невизначеності;

– по-четверте, якість професійної підготовки фахівців – невід’ємна вимога до вітчизняної вищої освіти, якщо вона повинна ввійти у європейський економічний простір.

Зазначені вище проблеми можна вирішити комплексно завдяки впровадженню системи управління якістю освіти на основі вимог міжнародного стандарту ISO 9001: 2015.

Вчений В. Волошин [4] пропонує головні напрямки регулювання діяльності ВНЗ з метою підвищення якості підготовки спеціалістів:

1) Поступовий перехід від жорсткої централізації на регіональне регулювання через попит та пропонування на ринку праці, тобто орієнтація на вимоги роботодавців.

2) Стимулювання самовдосконалення вищів через внесення вимог щодо якості до освітніх стандартів та критеріїв ліцензування й акредитації освітніх установ.

3) Апробація та впровадження систем управління якістю в українських вишах з використанням досвіду ініціативних ВНЗ, що пройшли сертифікацію на відповідність міжнародному стандарту ISO 9001.

4) Розробка таких механізмів та інструментів управління та самоуправління ВНЗ, що будуть направлені на стимулювання якості та будуть враховувати особливості регіональних ринків праці та освітніх послуг.

5) Узгоджена політика регулювання державою цін на освітні послуги має сприяти реальному підвищенню їхньої якості.

6) Стимулювання якості освіти через систему фінансування вищої школи.

Також, В. Волошин, наголошує на необхідності застосування у вищих навчальних закладах моделей менеджменту якості та вимог міжнародних стандартів ISO 9001 при створенні систем управління якістю (СУЯ), що дозволить вишам підвищити якість освіти в умовах конкурентної боротьби за існування [4].

Дослідниця О. Котикова вказує на те, що обов’язково потрібен процес документування СУЯ освітніх послуг ВНЗ, відповідно до вимог міжнародних стандартів ДСТУ ISO 9001: 2015.

Також, О. Котикова, пропонує документацію ВНЗ з проблем якості навчально-виховного процесу може бути побудована як ієрархія, яку умовно можна розділити на 6 основних рівнів, а саме:

1 рівень – політика і цілі ВНЗ в галузі якості;

2 рівень – специфікація процесів;

3 рівень – документи з планування;

4 рівень – записи за якістю;

5 рівень – різні зовнішні і внутрішні правові, нормативні і технічні документи, що визначають вимоги до основних видів діяльності ВНЗ;

6 рівень – організаційно-правові, методичні і процедурні документи, регламентуючі загальні для ВНЗ процеси.

Системну методологію управління якістю освіти розглядають у своїй праці Э. В. Злобин, С. В. Мищенко, Б. И. Герасимов, які справедливо стверджують, що системний підхід до управління якістю в освітній організації є найбільш прийнятним і таким, що відповідає вимогам сьогодення. Так, вищий навчальний заклад, як освітня організація, відповідає основним властивостям системи: цілеспрямованості (цілі в області якості), складності (безліч структурних підрозділів і складність їх взаємозв’язку), подільності (освітня, науково-дослідна, навчально-методична, господарська діяльності), цілісності (спрямованість дій структурних підрозділів підпорядкована єдиним цілям), структурності (взаємозалежність між підрозділами згідно ієрархічним рівням) [5].

Ми вважаємо, що кожен рівень СУЯ у ВНЗ повинен мати свої критерії оцінки, методи контролю і важелі регулювання виявлених розбіжностей.

На основі аналізу наукових праць [1; 2; 3; 4; 5], можна запропонувати такі дієві механізми контролю якості надання освітніх послуг ВНЗ:

– створення інституту незалежного громадського контролю (за якістю викладання, розподілом коштів, умовами навчання);

– створення на базі ВНЗ внутрішнього відділу контролю якості успішності;

– співпраця із державною службою зайнятості, базами практики стосовно формування затребуваних ринком праці знань, умінь і навичок у майбутніх фахівців;

– запровадження системи рейтингового оцінювання вузів за такими критеріями: кількість студентів; рівень матеріально-технічної бази; кількість працевлаштованих студентів за отриманою спеціальністю; кількість викладачів, які мають науковий ступінь, звання; кількість опублікованих наукових праць, отриманих грантів, державних замовлень тощо.

Зауважимо, що головним критерієм ефективності управління якістю навчально-виховного процесу у ВНЗ є кількість працевлаштованих студентів за фахом.

Науковець О. В. Черненко справедливо відзначає, що освітній заклад повинен

створити педагогічні умови для професійної адаптації майбутніх фахівців і сприяти їх працевлаштуванню.

Наявність системи менеджменту якості у ВНЗ, для роботодавця гарантує високу якість підготовки випускників, відповідність рівня їх знань, умінь і навичок стандартам вищої освіти. Впроваджена і сертифікована система якості знань є вагомим аргументом забезпечення конкурентних переваг закладу на ринку освітніх послуг.

Науковець І. В. Распотнюк пропонує, розробити і впровадити модель управління якістю освіти, на основі стандарту ДСТУ ISO9001: 2015, у кожному вищому навчальному закладі, що дозволить ефективно здійснювати керівництвом управління навчально-виховним процесом в умовах реформ.

Модель управління якістю освіти у вищому навчальному закладі виконує такі функції: організаційну (створення єдиного освітнього простору), аналітико-прогностичну (збирання інформації про якість освіти у ВНЗ, виявлення проблем і формування цілей її розвитку, визначення концептуальних орієнтирів управлінської діяльності), інноваційно-впроваджувальну (вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду, організаційно-фінансове забезпечення дослідно-експериментальної діяльності у ВНЗ, забезпечення взаємозв'язку ВНЗ з іншими ВНЗ, організація та участь в експертній оцінці ефективності інновацій), інформаційно-методичну (забезпечення підрозділів ВНЗ нормативною та навчально-методичною інформацією), оцінювально-діагностичну (систематичне оцінювання якості освіти у ВНЗ та аналіз динаміки виявлених змін, моніторинг якості вищої освіти на основі поєднання адміністративного і громадського контролю та самоаналізу педагогічних колективів), корекційну (прийняття управлінських рішень та їх реалізація).

Усі функції взаємопов'язані і взаємно обумовлюють одна одну. Вони поетапно змінюють одна одну, створюючи єдиний управлінський цикл. Недооцінка будь-якого з функціональних елементів призводить до зміни всього процесу управління і зниження кінцевих результатів.

Дослідниця В. А. Бруєва [3] виділяє основні вимоги при створенні системи менеджменту якості (СМЯ) ВНЗ, а саме:

– вимоги до документації. Документи СМЯ розробляються керівництвом ВНЗ, містять стратегічні наміри і конкретні плани

дій керівництва по удосконаленню освітньо-виховного процесу, підвищення якості діяльності ВНЗ, покращення економічного положення співробітників закладу;

– вимоги до відповідальності керівництва в СМЯ. Керівництво ВНЗ повинно забезпечити якісне виконання вказаного в таблиці 1 алгоритму процесу створення СМЯ, доводити до свідомості всіх співробітників ВНЗ необхідності виконання вимог СМЯ, оперативно реагувати на всі зміни системи, об'єктивно оцінювати слабкі, сильні сторони та ризики СМЯ;

– вимоги до менеджменту ресурсів. Керівництвом ВНЗ формується бізнес-план реалізації СМЯ. В бізнес-плані повинно бути економічно обґрунтовано всі ресурсні витрати СМЯ, план дій ВНЗ з оптимізації ресурсного фонду ВНЗ тощо;

– вимоги до процесів життєвого циклу освітніх послуг кафедри. Керівництво всіх рівнів повинно виконувати наступні види діяльності: аналіз і прогнозування кон'юнктури і сегменту ринку освітніх послуг, планування послуг, комунікаційну діяльність тощо;

– вимоги до внутрішніх перевірок. Об'єктивний моніторинг всіх напрямків діяльності ВНЗ;

– вимоги до корегуючих дій. Керівництво повинно об'єктивно оцінювати процеси СМЯ і своєчасно приймати управлінські рішення [3].

Зазначимо, що якість освітнього процесу повністю і цілком залежить від кваліфікованих педагогічних кадрів закладу вищої освіти.

Зауважимо, що це визнав навіть колишній міністр освіти і науки України, професор С. М. Нікалаєнко. Ефективність модернізації системи освіти і професійної підготовки значною мірою залежатиме від того, наскільки вища школа звільниться від шаблонів старих ідей і повернеться обличчям до майбутнього.

Розв'язання цих проблем залежатиме від здатності вищого навчального закладу до реалізації широкого комплексу заходів щодо удосконалення системи вищої професійної освіти, серед яких особливої актуальності набуває проблема ефективності управління ВНЗ. Крім цього, ВНЗ функціонують в умовах конкуренції, яка посилюється з кожним роком, і повинні переглядати традиційні підходи до управління навчальним процесом з урахуванням сучасних вимог ринку праці.

Разом з тим, не достатньо гнучка політика держави щодо фінансування та

відсутність механізму матеріально-технічної підтримки освітньої галузі сьогодні спричинює відтік педагогічних кадрів з освіти. Тому, важливим акцентом при цьому має бути продумана керівництвом ВНЗ кадрова безпека педагогічного персоналу.

Під поняттям «кадрова безпека» нами пропонується розуміти процес ідентифікації та нейтралізації впливу на економічну безпеку підприємства різноманітних ризиків і загроз, що пов'язані з діями та/або бездіяльністю персоналу.

Можливі загрози педагогічного персоналу у ВНЗ включають: низьку кваліфікацію, слабку систему мотивації праці, низький рівень контролю викладання, низьку правосвідомість працівників, недоліки при доборі кандидатів на посади, конфлікти у колективі, брехня, підробка документів, несправедливе оцінювання знань у студентів, хабарництво тощо.

На підставі проведеного дослідження було систематизовано основні елементи системи кадрової безпеки підприємств, до яких належать: об'єкт (персонал); суб'єкти забезпечення кадрової безпеки; механізм прийняття рішень в системі кадрової безпеки підприємств.

Ним рекомендується застосовувати авторську методологію оцінювання управління кадровою безпекою підприємства, яка включає:

- теоретичні засади із оцінювання кадрової безпеки;
- систему кадрових ризиків підприємства;
- кластеризацію індикаторів оцінювання кадрової безпеки підприємства за різними ознаками, що дозволяє зафіксувати точки перелому, моменти настання емоційного вигорання або, навпаки, кар'єрного росту окремого працівника, що у підсумку створює умови, і, передусім, для попередження загроз підприємству з боку його персоналу.

Більшість авторів виокремлює «кадрову безпеку» як одну з найважливіших складових системи економічної безпеки будь-якого підприємства або суб'єкту господарювання, так як в останні роки підприємства відчувають зростання загроз з боку власного персоналу, що супроводжується погіршенням економічної безпеки підприємства внаслідок збільшення ризиків в управлінні персоналом. За оцінками фахівців, такі ризики можуть не тільки спричинити підприємству фінансові втрати, а й призвести до повної втрати його власниками свого майна або суттєвого зменшення ринкової вартості активів.

Висновки та перспективи подальших розвідок напреду. Модернізація управління якістю вищої освіти, пошук нових моделей її реалізації є важливим державним напрямом реформування в сфері вітчизняної вищої освіти.

Процес забезпечення якості надання освітніх послуг повинен бути гнучким, дієвим, систематичним і включати в себе: контроль та моніторинг освітнього середовища, комплексний аналіз факторів впливу на показники якості освіти та впровадження моделі управління якістю на основі міжнародного стандарту ISO 9001: 2015.

Перспективами подальших досліджень можуть бути застосування функцій, принципів та концепції системи менеджменту освіти, а також моделювання механізму кадрової безпеки ВНЗ в умовах економічної кризи.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Андрієнко В. М. Організація безпеки праці в системі економічної безпеки будівельних підприємств [Текст] : автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 21.04 / В. М. Андрієнко. – Київ : ВНЗ «Ун-т економіки та права «КРОК», 2015. 40 с.
2. Болотов В. А. О построении общероссийской системы оценки качества образования / В. А. Болотов // Вопросы образования. – 2005. – № 1. С. 5–10.
3. Бруева В. А. Ключові аспекти розробки і впровадження система управління якістю у відповідності міжнародного стандарту серії ISO 9001 в вищому навчальному закладі / В. А. Бруева // Якість технологій та освіти. – 2013. – № 3. С. 79 – 87.
4. Волошин В. С. Повышение качества – главное направление регулирования деятельности высших учебных заведений / В. С. Волошин, В. Ю. Дмитриев // Менеджмент якості освіти і новітні технології навчання у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору [Текст] : матеріали VII міжнар. наук.-метод. конф. – К., 2010. С. 117 – 121.
5. Злобин Э. В. Управление качеством в образовательной организации / Э. В. Злобин, С. В. Мищенко, Б. И. Герасимов. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2004. 88 с.
6. Ілляшенко О. В. Поняття «система» у дослідженні економічної безпеки підприємства / О. В. Ілляшенко // Менеджмент: розвиток, теорія та практика [Текст] : матеріали II Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 15 листоп. – 15 груд. 2013 р. – Луганськ : СЛУ ім. В. Даля, 2013. С. 51–53.

REFERENCES

1. Andriienko, V. M. (2015). *Orhanizatsiia bezpeky pratsi v systemi ekonomichnoi bezpeky budivelnnykh pidpriemstv*. [Organization of

occupational safety in the system of economic security of construction enterprises]. Kyiv.

2. Bolotov, V. A. (2005). *O postroenyy obshcherossyiskoi systemy otsenky kachestva obrazovaniya*. [On the construction of an all-Russian system for assessing the quality of education].

3. Bruieva, V. A. (2013). *Kliuchovi aspekty rozrobky i vprovadzhenia sistema upravlinnia yakistiu u vidpovidnosti mizhnarodnoho standartu serii ISO 9001 v vyshchomu navchalnomu zakladi*. [Key aspects of developing and implementing a quality management system in accordance with the international standard of the ISO 9001 series in higher education].

4. Voloshyn, V. S., Dmytryev, V. Yu. (2010). *Povyshenye kachestva – glavnoe napravlenye rehulyrovaniya deiatelnosti vysshykh uchebnykh zavedenyi*. [Improving quality is the main direction of regulating the activities of higher educational institutions]. *Menedzhment yakosti osvity i novitni tekhnologii navchannia u konteksti intehtatsii do Yevropeiskoho osvitnoho prostoru : materialy VII mizhnar. nauk.-metod. konf.* [Menedzhment yakosti osvity i novitny tekhnologii navchannia in the context of intehtatsii to Yevropeiskoho osvitnoho prostor: materialy VII mizhnar]. Kyiv.

5. Zlobyn, Э. V., Myshchenko, S. V., Herasymov, B. Y. (2004). *Upravlenye kachestvom v obrazovatelnoi orhanyzatsyy*. [Quality management in an educational organization]. Tambov.

6. Illiashenko, O. V. (2013). *Poniattia «systema» u doslidzhenni ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva*. [The concept of «system» in the study of economic security of the enterprise]. *Menedzhment: rozvytok, teoriia ta praktyka: materialy II Vseukr. nauk.-prakt. Internet-konf.* [Management: Development, Theory and Practice: Materials & All-Ukrainian]. Luhansk.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ПАНЧЕНКО Володимир Анатолійович – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: менеджмент освіти, якість освіти, кадрова безпека підприємства, економічна безпека організації

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

PANCHENKO Volodymyr Anatolyevich – Doctor of Economics, Associate Professor Department of Pedagogics and Educational Management of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: management of education, quality of education, personnel safety of the enterprise, economic security of the organization.

Стаття надійшла до редакції 17.12.2019 р.

УДК 378.016:[811.131.1+316.722(450)]

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-186-49-53

RYBINSKA Yuliia Anatoliivna –

Doctor of Science (Dr. Hab) in Education, Professor, the Head of the Foreign Philology Department, Kyiv National University of Culture and Arts
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2185-7890>

e-mail: julialeo1619@gmail.com

STEBAIEVA Oksana Volodymyrivna –

Assistant, Department of Foreign Philology, Kyiv National University of Culture and Arts
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0977-6820>

e-mail: oksibella@icloud.com

PECHENIZKA Svitlana Serhiivna –

Candidate of Philological Sciences (PhD in Philology), Senior Lecturer, Department of Foreign Philology, Kyiv National University of Culture and Arts
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9342-1853>

e-mail: lane7sun@gmail.com

THE MULTICULTURAL ASPECTS OF TEACHING ITALIAN LANGUAGE AND CULTURE

Analysis of recent research and publications. The authors highlight the importance of providing language teachers with «specific guidance in how to teach and assess pragmatics systematically in order to feel comfortable incorporating empirically based pragmatics more into their teaching». In essence,

what follows in this paper is just that: a description of a two-semester project to incorporate in a more intentional manner the teaching and assessment of pragmatics into the first-year curriculum of a university-level beginning Italian language course. Using the videos and textual information from the course